

Горбачук В. М.,

*завідувач відділу інтелектуальних інформаційних технологій, д.ф.-м.н., с.н.с,
Інститут кібернетики імені В.М.Глушкова НАН України*

Гавриленко С. О.,

*науковий співробітник відділу інтелектуальних інформаційних технологій,
Інститут кібернетики імені В.М.Глушкова НАН України*

Голоцуков Г. В.,

*науковий співробітник відділу інтелектуальних інформаційних технологій,
Інститут кібернетики імені В.М.Глушкова НАН України*

Пустовойт М. М.,

*науковий співробітник відділу інтелектуальних інформаційних технологій,
Інститут кібернетики імені В.М.Глушкова НАН України*

УДК 519.8

**АВТОМАТИЗОВАНЕ РОБОЧЕ МІСЦЕ СПІВРОБІТНИКА ПІДРОЗДІЛУ З
ПИТАНЬ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ В НАН УКРАЇНИ**

**THE AUTOMATED WORKPLACE FOR AN EMPLOYEE OF THE DIVISION ON
TECHNOLOGY TRANSFER IN THE NAS OF UKRAINE**

Відділ інтелектуальних інформаційних технологій Інституту кібернетики імені В.М.Глушкова НАН України, у співробітництві з Центром досліджень інтелектуальної власності та трансферу технологій (ЦДІВТТ) НАН України, розробив автоматизоване робоче місце (АРМ) співробітника підрозділу з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності (СП ПТТІДІВ) наукової установи (НУ) НАН України. Розпорядженням Президії НАН України «Про першу чергу

впровадження в НАН України Підсистеми ведення реєстру об'єктів прав інтелектуальної власності [ОПІВ] Розподіленої інформаційної технології підтримки науково-організаційної діяльності НАН України» від 23.04.2019 № 272 введено в експлуатацію відповідну Підсистему – частину Розподіленої інформаційної технології (PIT) підтримки науково-організаційної діяльності (НОД) НАН України, яка експлуатується десятками тисяч користувачів з 2015 р. у режимі реального часу.

Ключові слова: *реєстр, автоматизоване робоче місце, трансфер технологій.*

The Department of Intelligent Information Technologies of the V.M. Glushkov Institute of Cybernetics of the National Academy of Sciences (NAS) of Ukraine, in cooperation with the Centre for Intellectual Property Studies and Technology Transfer of the NAS of Ukraine, developed the automated workplace for an employee of the division on technology transfer, innovation activity and intellectual property of the research institution of the NAS of Ukraine. Decree of the Presidium of the NAS of Ukraine «On the first stage of implementation in the National Academy of Sciences of Ukraine of the Subsystem for maintaining the register of objects of intellectual property rights of the Distributed Information Technology to support the research and organizational activities of the NAS of Ukraine» of April 23, 2019 No. 272 put into operation the corresponding Subsystem – part of the Distributed Information Technology to support the research and organizational activities of the NAS of Ukraine, which has been operated by tens of thousands of users since 2015 in a real-time mode.

Keywords: *register, automated workplace, technology transfer.*

Підсистема ведення (ПВ) реєстру ОПІВ (РОПІВ) PИT НОД НАН України призначена для інформаційної підтримки одного із завдань НОД – створення і використання винаходів, комп'ютерних програм та інших ОПІВ, ноу-хау, патентної охорони науково-технічних результатів з підвищенням рівня їх

комерціалізації, забезпечення проведення актуальних наукових досліджень (НД) в НАН України.

Винаходи та інші результати виконання НД у ПВ РОПВ РІТ НОД НАН України вважаються офіційно зареєстрованими ОПВ. РОПВ зберігає певні дані про ОПВ і є важливим інформаційним ресурсом РІТ НОД НАН України. ПВ РОПВ автоматизує роботу з РОПВ, суттєво спрощуючи накопичення інформації про ОПВ, а також здійснення пошуку, аналізу і використання даних РОПВ. ПВ РОПВ забезпечує виконання технологічних процедур над електронними документами (ЕД) з даними про ОПВ (ЕД ОПВ).

Ці процедури виконують такі групи користувачів (суб'єктів ПВ РОПВ):
СП ПТТІДІВ НУ НАН України;

учені секретарі НУ НАН України та фахівці їх служб, уповноважені щодо підтримки ведення РОПВ;

співробітники Президії НАН України, уповноважені щодо підтримки ведення РОПВ;

співробітники ЦДІВТТ НАН України.

Суб'єкт ПВ РОПВ має бути також суб'єктом РІТ НОД НАН України. Кожному з них надається певна роль (ролі) відповідно до посадових обов'язків у ПВ РОПВ РІТ НОД НАН України.

ПВ РОПВ забезпечує підтримку роботи користувачів з картками ОПВ НУ НАН України, що містять (вхідну або первинну) інформацію з документів за актуальними законодавчими, розпорядчими та нормативно-правовими актами, зокрема:

- 1) повідомленнями про подання заявок на створення ОПВ;
- 2) заявками на реєстрацію ОПВ;
- 3) відомостями щодо охоронного документу (патенту, свідоцтва), авторського права тощо;
- 4) відомостями щодо бухгалтерського обліку нематеріальних активів;
- 5) відомостями про договірні відносини з творцями (винахідниками, авторами) ОПВ;

б) іншими відомостями (заявами та рішеннями щодо видачі охоронних документів, створення та використання ОПІВ).

АРМ СП ПТТІДІВ НУ у складі ПВ РОПІВ РІТ НОД НАН України призначене для роботи з вхідними (первинними, похідними) документами щодо ОПІВ НУ НАН України для отримання вихідних (звітних) ЕД [1]. Користувач цього АРМ виконує технологічні процедури створення картки ОПІВ і внесення в неї інформації за 1)–6), наповнюючи первинний ЕД щодо ОПІВ НУ.

Вхідні (первинні) документи ПВ РОПІВ включають форми (відповідно до наказу Держкомстату України «Про затвердження форм первинної облікової документації з обліку об'єктів права інтелектуальної власності (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, компонувань (топографій) інтегральних мікросхем і раціоналізаторських пропозицій) та Інструкції щодо їх заповнення» від 10.08.2004 № 469 (із змінами від 01.11.2005 № 342)):

форма № ІВ-1 «Журнал реєстрації заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, що подані в Україні»;

форма № ІВ-2 «Журнал реєстрації заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, що подані до компетентних органів іноземних держав»;

форма № ІВ-3 «Журнал реєстрації використаних винаходів, корисних моделей, промислових зразків, компонувань (топографії) інтегральних мікросхем».

На сьогодні ПВ РОПІВ РІТ НОД НАН України забезпечує звітні дані кожної НУ НАН України зі створення, охорони та використання ОПІВ та про договори на використання ОПІВ за формами [2]:

форма VII-1 «Результати винахідницької роботи, створення та використання ОПІВ у звітному році» з інформацією за кожною бюджетною програмою;

форма VII-2 «Договори на використання ОПІВ» з інформацією про суми надходжень коштів за кожним договором у звітному році, у тому числі суми роялті за використання ОПІВ, отримані у звітному році;

форма VII-3 «Заявки на реєстрацію ОПІВ»;

форма VII-4 «Державна реєстрація ОПІВ»;

форма VII-5 «Дані щодо обліку нематеріальних активів»;

форма VII-6 «Дані щодо виплати винагороди винахідникам, авторам у звітному році за використання ОПІВ»;

форма VII-7 «Працівники підрозділу з ПТТІДІВ» з переліком працівників підрозділу з ПТТІДІВ (з інформацією щодо працівника, на якого покладено функції виконання робіт з охорони ПІВ та трансферу технологій) та контактними даними;

форма VII-8 «Інформація про реєстрацію технологій та їх складових, що створені або придбані за рахунок бюджетних коштів».

При підготовці звітних даних беруться уваги роз'яснення щодо заповнення форм, оприлюднені у розділі Оголошення на сайті ПІВ РОПІВ НАН України (<http://www.nanu-patent.nas.gov.ua/>).

Дані форм мають відповідати постановам Кабінету Міністрів України «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер» від 04.12.2019 №1030, «Про затвердження Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету» від 22.04.2013 № 300, «Про затвердження Порядку здійснення контролю за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових» від 22.05.2013 № 351, розпорядженню Президії НАН України «Про виплату винагороди авторам технологій та особам, які здійснюються їх трансфер» від 30.01.2020 № 69.

ПІВ РОПІВ підтримує отримання звітних документів для ЦДІВТТ НАН України. Звітні форми з ОПІВ є вихідними ЕД ПІВ РОПІВ, які автоматично створюються засобами Підсистеми.

Умовами функціонування АРМ СП ПТТДІВ НУ є інтегрованість у РІТ НОД НАН України, що працює у середовищі корпоративної комп'ютерної мережі НАН України з використанням можливостей державного підприємства Науково-телекомунікаційний центр «Українська академічна і дослідницька мережа» (Ukrainian Academic and Research NETwork, UARNET, Уарнет; започаткований у 1992 р.), підпорядкованого Інституту фізики конденсованих систем НАН України (заснований у 1990 р.) [3]. Користувач отримує доступ до технологічних процедур у складі АРМ РІТ НОД за умови під'єднання його персонального комп'ютера до мережі Інтернет і реєстрації облікових даних користувача в середовищі РІТ НОД з визначенням його функціональної ролі (набору дій і процедур, які дозволено виконувати в рамках РІТ НОД НАН України). На комп'ютері користувача має працювати Інтернет-браузер, а також захист від комп'ютерних вірусів. Для перегляду та коригування вихідних документів РІТ НОД використовується MS Office (включно з програмами MS Word і MS Excel), який має функціонувати на комп'ютері користувача.

Проблемним для України питанням з охорони та комерціалізації ОПІВ є організація серійного виробництва (комерціалізації) високотехнологічної продукції, використовуючи як сучасні можливості міжнародного співробітництва, так і сучасні результати міжнародної конкуренції на світових ринках [4]. Очевидно, для цього ОПІВ України потребуватимуть зарубіжних доповнюючих ОПІВ, зокрема промислових зразків і корисних моделей, інфраструктури розвитку й експлуатації високотехнологічних продуктів [5].

Список використаних джерел:

1. Автоматизоване робоче місце співробітника підрозділу з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності наукової установи НАН України. Технологічна інструкція користувача. На 42 аркушах. Київ: Інститут кібернетики імені В.М.Глушкова НАН України, 2019.

2. Розпорядження Президії НАН України «Про підготовку звітів про діяльність наукових установ НАН України у 2022 році» від 22.11.2022 № 560.
3. Gorbachuk V., Gavrilenko S., Golotsukov G., Nikolenko D. To digital technologies of patent processing for development of critical products. *Information and Digital Technologies 2021* (June 22–24, 2021, Zilina, Slovakia), 2021. P. 137–147.
4. Горбачук В.М., Гавриленко С.О., Голоцуков Г.В. Розвиток інтелектуальної власності, індустріалізації та цифровізації. *Цифровізація економіки як фактор економічного зростання*. О.Л.Гальцова (ред.) Запоріжжя: Класичний приватний університет; Херсон: Гельветика, 2021. С. 24–43.
5. Горбачук В.М., Батіг Л.О., Симонов Д.І. Інноваційна поведінка на цифрових ринках. *Цифрова економіка як фактор економічного зростання держави*. О.Л.Гальцова (ред.) Запоріжжя: Класичний приватний університет; Херсон: Гельветика, 2021. С. 219–238.